

Miljökvalitetsnormer för vatten vid tillsyn av miljöfarlig verksamhet

*Praktiska verktyg för kommunal tillsyn enligt miljöbalken
som styr mot god status i vattenförekomsterna*

12–13 november 2020 • Stockholm

UR KURSPROGRAMMET:

- MKN för vatten – vad innebär vattenförvaltningen för miljöskyddstillsynen i kommunen?
- Hur kan kommunen arbeta strategiskt och praktiskt för att nå MKN vatten?
- Hur spårar vi utsläpp av enskilda verksamheters utsläpp av miljögifter till recipienten?
- Hur påverkar olika branscher och verksamheter MKN för vatten?
- Planering och tillsyn för miljökvalitetsnormer för vatten i praktiken
- Praktiskt stöd inför, under och efter tillsynsbesöket
- Hur ställer du juridiskt hållbara krav på verksamhetsutövarens åtgärder vid tillsyn utifrån MKN för vatten?
- Relevanta rättsfall och rättspraxis när det gäller MKN för vatten och tillsyn

FÖRELÄSARE:

Pia Almbring

utredare, Enheten för tillsynsvägledning och miljöbalksprövning, Havs- och vattenmyndigheten

Lena Thulin Plate

utredare, Enheten för tillsynsvägledning och miljöbalksprövning, Havs- och vattenmyndigheten

Anne Thorén

vattenutredare, Tyréns

Rasha Ishaq

miljöanalytiker för miljögifter, Enheten för vatten, Länsstyrelsen i Dalarnas län

Anna Wemming

miljöanalytiker för miljögifter, Enheten för vatten, Länsstyrelsen i Dalarnas län

Karl-Axel Reimer

gruppchef, ekologi och vattenskydd, Miljökontoret, Södertälje kommun

Cecilia Karmetun

miljöinspektör, Miljö- och byggförvaltningen, Vetlanda kommun

Stina Kullingsjö

miljöhandläggare, Bygg- och miljöförvaltningen, Gislaveds kommun

Jonas Christensen

miljöjurist, Ekologen Miljöjuridik

Miljökvalitetsnormer för vatten vid tillsyn av miljöfarlig verksamhet

Praktiska verktyg för kommunal tillsyn enligt miljöbalken som styr mot god status i vattenförekomsterna

12–13 november 2020 • Stockholm

Miljökvalitetsnormer för vatten är ett viktigt juridiskt verktyg i kommunens tillsyn av miljöfarlig verksamhet. Höga krav ställs på verksamheterna vid utsläpp till vatten, då miljökvalitetsnormerna inte får äventyras eller försämrats i vattenförekomsterna. Under denna kurs fördjupar du din kunskap kring hur tillsynsmyndigheten kan arbeta praktiskt vid tillsyn av miljöfarlig verksamhet för att styra mot att uppnå MKN för vatten i recipienten.

Vattenförvaltningsarbetet som myndigheter och kommuner utför syftar till att förbättra och skydda vårt gemensamma vatten, så att vi kan säkra tillgången på dricksvatten och bevara naturliga miljöer. EU:s vattendirektiv ligger till grund för arbetet, och innefattar alla vattenförekomster.

Miljökvalitetsnormerna för vatten visar vilken kvalitet, eller status, ett vatten ska ha vid en viss tidpunkt. Huvudregeln är att alla vatten ska uppnå god status och att vattenkvaliteten inte får försämrats. Inriktningen på vattenförvaltningsarbetet är därför att minska föroreningar och förbättra tillståndet för de vattenberoende ekosystemen.

Kommunen har en viktig roll som tillsynsmyndighet för miljöfarlig verksamhet för målet att minska föroreningsbelastningen i vattenförekomsterna. Men området är komplext och det är ofta svårt att veta hur man kan arbeta i praktiken för att styra tillsynen mot att uppnå MKN för vatten i recipienten. Hur kommer man igång och får ett helhetsgrepp kring hur man styr tillsynen utifrån status i vattenförekomsten? Hur avgöra vilka verksamheter eller branscher som ska prioriteras i tillsynsarbetet? Vad kan kommunen ställa för krav på verksamhetsutövaren utifrån MKN för vatten, både när det gäller befintliga och nya verksamheter? Hur fattar och formulerar du juridiskt hållbara beslut som tillsynsmyndighet när det gäller MKN för vatten?

Under denna kurs fördjupar vi oss kring dessa frågor, och du ökar din kunskap kring hur kommunen som tillsynsmyndighet kan arbeta praktiskt vid tillsyn av miljöfarlig verksamhet för att styra mot att uppnå MKN för vatten i recipienten.

Ur kursprogrammet

- ✓ MKN för vatten – vad innebär vattenförvaltningen för miljöskyddstillsynen i kommunen?
- ✓ Hur kan kommunen arbeta strategiskt och praktiskt för att nå MKN vatten?
- ✓ Hur spårar vi utsläpp av enskilda verksamheters utsläpp av miljögifter till recipienten?
- ✓ Hur påverkar olika branscher och verksamheter MKN för vatten?
- ✓ Planering och tillsyn för miljökvalitetsnormer för vatten i praktiken
- ✓ Praktiskt stöd inför, under och efter tillsynsbesöket
- ✓ Hur ställer du juridiskt hållbara krav på verksamhetsutövarens åtgärder vid tillsyn utifrån MKN för vatten?
- ✓ Relevanta rättsfall och rättspraxis när det gäller MKN för vatten och tillsyn

Varmt välkommen till kursen!

Malin Ek Lara

Kursansvarig, Studia

Målgrupp

Kursen riktar sig till dig som arbetar som miljöskyddsinspektör i kommunen.
Även andra som är intresserade är välkomna till kursen.

Studia

www.studia.se

Program dag 1

12 november

09.00 Registrering och kaffe/te med smörgås

09.30 MKN för vatten – vad innebär vattenförvaltningen för miljöskyddstillsynen i kommunen?

- Vad är MKN för vatten? Syfte och mål
- Vad innebär Vattenförvaltningens åtgärdsprogram för miljöskyddstillsynen?
- Vad innebär tillämpningen av 5 kapitlet 4 § miljöbalken för tillsyn och prövning enligt Miljöbalken?
- Vem ansvarar för vad i vattenförvaltningsarbetet?
- Vad innebär MKN för verksamhetsutövaren?
- MKN vatten i enskilda tillsynsärenden – vilket underlag behövs för att kunna bedöma enskilda verksamheters påverkan på MKN?
- Hur kan tillsynsmyndigheten kontrollera att MKN följs? Verktyg till hjälp i detta arbete
- Några relevanta rättsfall

Pia Almbring och Lena Thulin Plate, utredare, Enheten för tillsynsvägledning och miljöbalksprövning, Havs- och vattenmyndigheten

11.40 Lunch

12.40 Vattenplan, lokala åtgärdsprogram, kunskapsunderlag och prioriteringar i tillsynen – hur kan kommunen arbeta strategiskt och praktiskt för att nå MKN vatten?

- Vattenplanens funktion som övergripande dokument att styra och samordna kommunens vattenarbete
 - Vattenrelaterade problem, mål och prioriteringar i vattenarbetet
 - Lämpliga åtgärder och behov av lokala åtgärdsprogram
- Behov av kunskapsunderlag för lokala åtgärdsprogram
 - Exempel på hur underlag kan sammanställas och tillgängliggöras
 - Hur identifiera kunskapsluckor och behov av utredningar?
- Lokalt åtgärdsprogram för att nå målen med kommunens vattenarbete
 - Hur arbeta med lokala åtgärdsprogram för ett geografiskt område, en vattenförekomst eller ett miljöproblem?
- Prioriteringar i tillsynen
 - Hur förankra prioriteringar internt i kommunen? Betydelsen av att samordna arbetet med och enligt kommunens vattenplan och kommunens tillsynsplan

Anne Thorén, vattenutredare, Tyréns

13.50 Bensträckare

14.00 Hur kan man kartlägga belastningen av verksamheters utsläpp av miljögifter till recipient och prioritera tillsyn utifrån MKN för vatten?

Hur spårar vi utsläpp av enskilda verksamheters utsläpp av miljögifter till recipienten?

Det är viktigt att arbeta systematiskt med att öka verksamhetsutövarens kunskap om sina utsläpp av miljögifter till närliggande ytvatten. På så sätt kan man kartlägga och uppskatta belastningen i recipienten, för att sedan kunna genomföra relevanta utsläppsminskande åtgärder. Länsstyrelsen i Dalarna har tillsammans med kommunerna tagit fram en metodik för detta systematiska arbete.

- Hur bedömer man en enskild verksamhets pågående belastning på närliggande ytvatten?
- Hur arbetar man med diffusa utsläpp i tillsyn av miljöfarlig verksamhet?
- Många verksamheter påverkar samma vattenförekomst – hur vet vi vem det är som förorenat ett vattendrag och hur mycket den enskilda verksamheten bidrar till föroreningen?
- Hur kan vi ställa krav på verksamhetsutövare för tidigare verksamheter som förorenat närliggande ytvatten?

Hur påverkar olika branscher och verksamheter MKN för vatten?

Genom att använda VISS som ett verktyg i tillsynen kan man prioritera tillsynen utifrån bedömningar av belastningen av miljögifter på recipienter.

- Hur ska man prioritera tillsynen för att följa krav på tillsynsmyndigheterna att genom sin tillsyn bidra till att miljökvalitetsnormerna för miljögifter uppnås?
- Hur gör man bedömningar för att kunna avgöra om miljökvalitetsnormerna uppnås? Exempelvis nyetablerade verksamheter, verksamheter som leder utgående vatten till avloppsreningsverk, belastning från deponier, mm.
- Hur kan recipientkontrollprogram revideras/upprättas för att kunna avgöra om miljökvalitetsnormerna uppnås?

Rasha Ishaq och Anna Wemming, miljöanalytiker för miljögifter, Enheten för vatten, Länsstyrelsen i Dalarnas län

Vi bryter för eftermiddagsfika 15.00-15.20

16.30 Första kursdagen avslutas

Studia

www.studia.se

Program dag 2

13 november

09.00 Planering och tillsyn för miljö kvalitetsnormer för vatten

- Hur vattenförvaltning och ett aktivt förändringsarbete kan initieras och utvecklas inom en kommun
- Hur kopplar vi det strategiska arbetet till miljö tillsynen och åtgärder för bättre vattenstatus? Erfarenheter från arbetet med den lokala och tätortsnära vattenförekomsten Måsnaren
 - Identifiering av belastningssituation och åtgärdsbehov
 - Prioritering av åtgärder och tillsyn
- Resurser och framgångsfaktorer i arbetet med MKN för vatten

Karl-Axel Reimer, gruppchef, ekologi och vattenskydd, Miljökontoret, Södertälje kommun

10.00 Förmiddagsfika

10.20 Hur arbeta utifrån statusklassningen av en vattenförekomst som verktyg i miljö tillsynen? Praktiskt stöd inför, under och efter tillsynsbesöket

Länsstyrelsen i Jönköpings län har drivit ett projekt mellan 2018–2020 för att utveckla ett konkret arbetssätt för tillsyn av miljöfarlig verksamhet utifrån perspektivet miljö kvalitetsnormer för vatten. Miljösamverkan Jönköping har startat ett projekt med uppdraget att justera materialet för att passa kommunerna. Fokus för projektet har legat på tillsyn av verksamheternas egenkontroll och verksamheternas påverkan på ytvattenförekomster. Under hösten 2020 har kommuner i Jönköpings län kunnat använda materialet i sin tillsyn.

- Tillsynsprojekt med fokus på MKN vatten – förut-sättningarna och förväntningarna på projektet
 - Miljösamverkan Jönköpings och kommunernas roll i projektet
- Hur väljer vi ut verksamheter att prioritera i vår tillsyn?
 - Kartunderlag och stöddokument
- Tillsynsmetodik – vad valde vi att fokusera på i tillsynen?
 - Hur ser checklistan ut inför tillsynsbesöket?
 - Checklista till verksamhetsutövaren
 - Genomförandet av tillsynsbesöket – hur skapar vi en bra dialog och motiverar verksamhetsutövaren till att göra förbättringar?
 - Tillsynsrapporten – hur identifierar vi förbättrings-åtgärderna?
 - Uppföljning efter tillsynsbesöket
- Erfarenheter från tillsynen

Cecilia Karmetun, miljöinspektör, Miljö- och byggförvaltningen, Vetlanda kommun

Stina Kullingsjö, miljöhandläggare, Bygg- och miljöförvaltningen, Gislaveds kommun

11.40 Lunch

12.40 Hur ställer du juridiskt hållbara krav på verksamhetsutövarens åtgärder vid tillsyn utifrån MKN för vatten?

Under detta pass kommer vi att röra oss i gränslandet mellan miljöbalken och förvaltningslagstiftningen. Var finns regleringen? Vi kommer att tydliggöra regelstrukturen när det gäller MKN, från EU-rätten via miljöbalken, myndighetsföreskrifter till åtgärdsprogram och konkreta beslut.

- Myndigheter och kommuner ska enligt miljöbalken ansvara för att miljö kvalitetsnormer följs, men det är inte myndigheterna som är verksamhetsutövare – hur hantera denna utmaning i det praktiska tillsynsarbetet?
- Kommunens juridiska ansvar som tillsynsmyndighet vid tillståndsprocesser och vid tillsyn, enligt:
 - Miljöbalken
 - Regeringsförordningar
 - Föreskrifter från Havs- och vattenmyndigheten samt Sveriges Geologiska Undersökning
 - Förvaltningsrättsliga regleringen
- Vilka juridiskt hållbara krav går att ställa vid tillsyn av befintliga verksamheter, så att de uppnår nuvarande krav kring MKN för vatten? Vilka praktiska verktyg har vi i tillsynsarbetet?
- Hur fångar vi upp MKN för vatten i det praktiska tillsynsarbetet i olika typer av verksamheter?
 - C-verksamhet med årlig tillsyn
 - U-verksamhet med tillsyn vid behov
- Hur fatta och formulera hållbara beslut som tillsynsmyndighet när det gäller MKN för vatten?
 - Bevisbördan vid MKN-tillsyn
 - Utredningsskyldigheten
- Hur kan tillsynsmyndigheten påverka verksamhetsutövare att uppnå MKN för vatten på andra sätt än genom att fatta beslut? Hur skapar vi en bra dialog och får verksamhetsutövare intresserade av att hitta lösningar?
- Finns det någon rättspraxis när det gäller MKN och tillsyn?

Jonas Christensen, miljöjurist, Ekolagen Miljöjuridik

Vi bryter för eftermiddagsfika 14.30-14.50

16.00 Kursen avslutas

Studia

www.studia.se

Talare

Pia Almbring

utredare, Enheten för tillsynsvägledning och miljöbalksprövning, **Havs- och vattenmyndigheten**

Pia arbetar på Havs- och vattenmyndigheten sedan 2012, framförallt med yttranden i miljöbalksprövningar och med tillsynsvägledning om bland annat MKN. Hon medverkade som expertstöd i projektgruppen som tog fram handläggarstödet om MKN för vatten i tillsyn miljöfarlig verksamhet, som publicerades 2019 på Miljösamverkan Sverige. Pia har tidigare arbetat med tillsyn av miljöfarliga verksamheter i flera olika kommuner. Pia är utbildad ekolog.

Lena Thulin Plate

utredare, Enheten för tillsynsvägledning och miljöbalksprövning, **Havs- och vattenmyndigheten**

Lena arbetar på Havs- och vattenmyndigheten sedan 2018, framförallt med yttranden i prövning av vattenverksamhet och miljöfarliga verksamheter samt med tillsynsvägledning om bland annat MKN. Hon har tidigare bland annat arbetat som sakkunnig vid Miljöprövningsdelegationen i Västra Götalands län samt med tillsyn och prövningar av miljöfarliga verksamheter och vattenverksamhet. I botten är hon utbildad miljöinspektör.

Anne Thorén

vattenutredare, **Tyréns**

Anne har lång erfarenhet av arbete med frågor som rör vattenverksamheter (11 kap. miljöbalken) och vattenförvaltning (5 kap. miljöbalken). Idag arbetar hon som vattenutredare, och hennes arbetsuppgifter är bland annat att ta fram vattenplaner, åtgärdsprogram och strategier för hur myndigheter och kommuner kan beakta miljö kvalitetsnormerna för vatten i sin verksamhet. Anne har tidigare arbetat på Naturvårdsverket där hon ansvarade för nationella vägledningar om bland annat vattenverksamheter, vattenförvaltning och miljöfarliga verksamheter. Inför implementeringen av vattendirektivet var Anne svensk representant i EU:s arbetsgrupper avseende åtgärdsprogram och förvaltningsplaner. Hon har även arbetat i en kommun som miljöskyddsinspektör med bland annat tillsyn av miljöfarliga verksamheter.

Rasha Ishaq

miljöanalytiker för miljögifter, Enheten för vatten, **Länsstyrelsen i Dalarnas län**

Anna Wemming

miljöanalytiker för miljögifter, Enheten för vatten, **Länsstyrelsen i Dalarnas län**

Rasha och Anna är båda miljöanalytiker för miljögifter på länsstyrelsen. Rasha är analytisk kemist och Anna är ekotoxikolog. De har arbetat med många typer av miljögifter både under doktorandtiden och senare på länsstyrelsen. Rasha har även forskat i miljö kemi några år. På länsstyrelsen arbetar de med vattenförvaltningen, miljöövervakning och som stöd för tillsyn och prövning av miljöfarlig verksamhet/vattenverksamhet inom miljöbalken.

Karl-Axel Reimer

gruppchef, ekologi och vattenskydd, Miljökontoret, **Södertälje kommun**

Karl-Axel är utbildad inom miljö- och naturresursplanering och han har närmare 30 års erfarenhet av tillsyn och strategiskt arbete för hållbar utveckling på kommunal nivå, från både större och mindre kommuner.

Stina Kullingsjö

miljöhandläggare, Bygg- och miljöförvaltningen, **Gislaveds kommun**

Stina är utbildad inom ekosystemteknik och arbetar på Gislaved kommun, framförallt med tillsyn av miljöfarlig verksamhet och som sakkunnig inom naturvård. Stina har varit med i arbetsgruppen inom Miljösamverkan Jönköping med att utveckla ett konkret arbetssätt för tillsyn av miljöfarlig verksamhet utifrån perspektivet miljö kvalitetsnormer för vatten. Hon har arbetat med att justera handläggarstödet som utvecklats för länsstyrelsen till att passa kommunernas tillsyn. Under hösten använder hon och hennes kollegor stödet i sin tillsyn.

Cecilia Karmetun

miljöinspektör, Miljö- och byggförvaltningen, **Vetlanda kommun**

Cecilia är utbildad inom miljö- och kemiteknik och har sedan 2001 arbetat med miljöfrågor kring tillståndspliktiga avfallsanläggningar och även med miljö tillsyn. Cecilia har också varit med i arbetsgruppen inom Miljösamverkan Jönköping med att utveckla ett konkret arbetssätt för tillsyn av miljöfarlig verksamhet utifrån perspektivet miljö kvalitetsnormer för vatten. Hon har arbetat med att justera handläggarstödet som utvecklats för länsstyrelsen till att passa kommunernas tillsyn. Under hösten arbetar hon och tre andra inspektörer i Vetlanda kommun med fokus på tillsyn av egenkontroll på verksamheter som påverkar vattenförekomster.

Jonas Christensen

miljöjurist, **Ekologen Miljöjuridik**

Jonas är miljöjurist och har bred kompetens inom framför allt miljö rätt, plan- och bygg rätt, livsmedelsjuridik samt VA-juridik. Han har sedan många år utbildat blivande miljöinspektörer i miljö rätt, förvaltnings rätt och livsmedels rätt på Uppsala universitet och på Sveriges lantbruksuniversitet. Jonas fortbildar ofta även yrkesverksamma på kommunala miljökontor samt bistår tillsyns- och kontrollmyndigheter vid olika frågor kring tillsyn och kontroll och ger juridiskt stöd. Han har tidigare även arbetat på ett kommunalt miljökontor.

Miljö kvalitetsnormer för vatten vid tillsyn av miljöfarlig verksamhet

Praktiska verktyg för kommunal tillsyn enligt miljöbalken som styr mot god status i vattenförekomsterna

DATUM

12–13 november 2020

PLATS

Piperska muren, Scheelegatan 14, Stockholm eller digitalt på distans

PRIS

Kurs i Stockholm: 9 900 kronor, exklusive moms.

I priset ingår kursens dokumentation i digitalt format, luncher och för- och eftermiddagsfika

Digitalt deltagande: 8 900 kronor, exklusive moms.

I priset ingår kursens dokumentation i digitalt format

För våra avbokningsregler, allmänna villkor och integritetspolicy se www.studia.se.

BOKA DIN PLATS

 www.studia.se

 08-650 09 29

 bokning@studia.se

 Studia AB
Box 550
101 30 Stockholm

Studia AB
Box 550
101 30 Stockholm

Telefon: 08-650 09 29
E-post: info@studia.se
Hemsida: www.studia.se

Avsändare och returadress: Studia AB, Box 550, 101 30 Stockholm

Studia

www.studia.se